

अभवत्प्रसादितसुरो महोत्सवः
प्रमदाजनस्य स चिराय माधवः” ॥

अत्र माधवः कृष्णो माधवो वसन्त इवेत्युपमालङ्कारो व्यङ्ग्यः ॥
एवञ्च व्यङ्ग्यभेदादेव व्यञ्जकानां काव्यानां भेदः ।

(२६०)

तदष्टादशधा ध्वनिः ।

अविवक्षितवाच्योऽर्थान्तरसङ्क्रमितवाच्योऽत्यन्ततिरस्कृतवाच्य-
श्चेति द्विविधः । विवक्षितान्यपरवाच्यस्तु असंलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यत्वे-
नैकः । संलक्ष्यक्रमव्यङ्ग्यवाच्यत्वेन च शब्दार्थोभयशक्तिमूलतया
पञ्चदशेति अष्टादशभेदो ध्वनिः । एषु च ।

(२६१) वाक्ये शब्दार्थशक्त्युत्पत्तदन्त्ये पदवाक्ययोः ॥

तत्र अर्थान्तरसङ्क्रमितवाच्यो ध्वनिः पदगतो यथा ॥

“धन्यः स एव तरुणो नयने तस्मैव नयने च ।

युवजनमोहनविद्या भवितेयं यस्य सम्मुखे सुमुखी” ॥

अत्र द्वितीयनयनशब्दो भाग्यवत्तादिगुणविशिष्टनयनपरः ।

वाक्यगतो यथा ॥

“त्वामस्मि वच्मि विदुषां समुदायोऽत्र तिष्ठति ।

आत्मीयां मतिमादाय स्थितिमत्र विधेहि तत्” ॥

अत्र प्रतिपाद्यस्य सम्मुखीनत्वादेव लब्धे प्रतिपाद्यत्वे “त्वामिति”
पुनर्वचनमन्यव्यावृत्तिविशिष्टं त्वदर्थं लक्षयति । एवं वच्मोत्य-
नेनैव कर्त्तरि लब्धे “अस्मीति” पुनर्वचनमन्यव्यावृत्तिविशिष्टं
मदर्थं लक्षयति । तथा “विदुषां समुदाय” इत्यादिवचनेनैव